

Godi, godec, pesem sladko! . . .

Kaj nam je pripovedoval naš dedek.

Piše A. Pesek.

1. Slabota.

(Dalje.)

XI.

esar je dal razglasiti, da tisti, ki reši najmlajšo cesarično, jo dobi za ženo in z njo neizmerno bogastvo; a nihče se ni oglasil. Vsi so pa upali, da pride junak, ki je že rešil starejši cesarični.

V četrtek si je Slabota zopet izprosil dopust za dva dni ter se je odpravil v mesto h krčmarju. Skrbno je krmil konja, zakaj zavedal se je, da bo drugi dan odločilen boj z zmajem. Ali zmaga in reši potem cesarično, reši pa tudi svoje brate in zaklete kraljične, ali pa podleže in je izgubljen on in ni rešitve ne za brate ne za kraljične.

Cesarični v sobi sta ga iskreno prosili, naj reši še njuno najmlajšo sestro. Obljubil je ter se pogovarjal nekaj časa z njima, a bil je resen in zamišljen ter je kmalu odšel zopet v hlev k svojemu konju. Sedel je v jasli k njemu, ga božal po glavi in se razgovarjal z njim kakor prijatelj s prijateljem. Konjič pa je kimal z glavo kakor da ga razume.

V petek jutro je nakrmil Slabota konja s pšeničnim kruhom in ga napojil s starim vinom, se preoblekel v vojaško obleko ter je odjezdil proti morju. Veselo ga je ljudstvo pozdravilo, ko je prijezdil k morju, on se pa ni zmenil za nič, temveč je jezdil resen in tih na črni oder.

Pogledal je z odra po zemlji okrog, pogledal po ljudstvu, ki se je zbralo tam v ozadju v velikem številu, pogledal je po morju, ki je ležalo mirno in krasno pred njim, pogledal je proti nebu, ki je bilo šinje, čisto kot ribje oko; bil je krasen dan, vsa priroda se je radovala lepega jasnega dneva, Slabota pa je globoko vzdihnil ter se priporočil Bogu.

Zašumelo je morje, šumelo je čedalje bolj, bilo je razburkano kakor ob največjem viharju, a vendar pihljaj ni niti vetrič. Slabota je vedel, kaj je to: zmaj je prihajal. Poklical je še hitro lisico na pomoč in že je bil zmaj tu in vnel se je hud, strašan boj.

Slabota se je hrabro bojeval ter sekal z ostrim mečem glavo za glavo, konj je bil neustrašen ter je spretno odskakoval zmajevim napadom, a lisica si je pripeljala mlade s seboj, in ti so zmaja grizli in nadlegovali, da se jih je komaj otepal. Že je Slabota odsekal zmaju šest glav, kar se zmaj spne pokonci, da bi podrl v skoku Slaboto in konja, a Slabota urno zamahne z mečem in odseka srednjo glavo. Zmaj je telebnil na tla, a še ni bil mrtev, glava se je še držala za kožo trupla in bi zopet prirasla. Lisica pa je priskočila ter pregrizla kožo, in tako je bil zmaj premagan in ubit.

Ko je ljudstvo to videlo, je zavriskalo veselja ter priletelo gledat strašno zverino, ki jim je napravljala toliko škode, groze in strahu. A sedaj je ležal zmaj mrtev, in rešeni so bili velike nadloge. Zavladalo je obče veselje, prišli so godci, in cesar se je pripelal v zlati kočiji. V mestu so zapeli zvonovi, in topiči so grmeli, da naznanijo okroinokrog veselo novico, da je zmaj mrtev in mesto rešeno nadloge.

Ljudje so poklekali pred Slaboto in mu poljuljali obleko in roke. Možje pa so ga vzdignili na rame ter ga nesli proti cesarju, a njegovega konja so gnali najimenitnejši meščani.

Cesar je Slaboto ginjen objel in se je jokaj veselja. Najmlajša cesarična pa mu je podala roko in se mu iskreno zahvaljevala za srečno rešitev. Cesar je povabil Slaboto, naj sede v zlato kočijo in se pelje z njim v cesarski grad, kjer ga bo cesar poplačal po zasluženju. Slabota pa je prijazno odklonil povabilo, češ, da rajši jezdi. Prosil je pa zopet, naj mu dajo cesarično, da jezdi poleg njega. Cesar je privolil; komaj pa je imel Slabota cesarično poleg sebe na konju, ga je vzpodbodel, da je po bliskovo odjezdil proti mestu. Za njim pa se je vsulo dvanajst najboljših jezdecev, kar jih je imel cesar. Mislil si je namreč že prej, da bo junak z rešeno cesarično odjezdil Bog ve kam kakor z onima dvema ter je nastavlil dvanajst najhitrejših jezdecev in jim velel, da morajo jezdit za junakom, da izslede, kam izgine.

Niso mogli sicer Slabote dohajati, a videli so ga le, kod je jezdil. In tako so se podili za njim. Slabota je zavil v mesto, jezdec pa za njim in oddaleč so videli, v katero hišo je krenil. Naglo jezdijo tja in dobe tam Slaboto in cesarični, ki sta njega in sestro že čakali na dvorišču. Šest jezdecev se je takoj obrnilo nazaj ter so šli cesarju javit, da so izsledili, kam je odšel junak s cesarično. Cesar in vse ljudstvo se je napotilo v mesto k dotični krčmi.

Kot blisk se je po mestu razvedelo, da je strašni zmaj ubit, in ljudje so razobešali zastave in natrosili ulice s cvetjem v znamenje velikega veselja.

Cesarične so se ginjene objemale ter se radostne zahvaljevale Slaboti za rešitev. Najmlajša si je s prsta snela dragocen prstan in mu ga je dala kot hvaležen dar. Slabota se je zahvalil in ga je skrbno shranil k onima prstanoma, ki ju je že prej dobil od starejših cesaričen.

Medtem je privrelo ljudstvo in pripeljal se je cesar. Kako veselo je pozdravil oče svoje hčere in te njega; kako veselje je zavládalo med ljudstvom, ko je zagledalo rešene cesarične, tega ni mogoče popisati.

Cesar, cesarične in Slabota so sedli v zlato kočijo, da bi se odpeljali v cesarski grad, ljudje pa so konje izpregli ter sami peljali kočijo. Godbe so igrale po mestu, zastave so vihrale s hiš, ulice so bile posute s cvetjem, ljudje pa so pozdravljali z oken in na ulicah. To vam je bilo veselje!

Prišedši v grad, je cesar poklical vse ministre in velikaše v veliko cesarsko dvorano. Vprašal je Slaboto, kaj želi za rešitev; naj si izvoli, karkoli hoče, vse dobi. Cesar mu da vse cesarstvo, cesarsko krono, vse bogastvo in eno hčer za ženo, samo izvoli naj. Vsi so gledali Slaboto ter ga občudovali, in marsikateri ga je zavidal za srečo, ki ga je dohitela. Pomislili pa niso ti zavidneži, da si je Slabota to srečo pridobil s trudom.

Čakali so, kaj bo dejal Slabota, in že so si šepetali, da ga pozdravijo kot svojega cesarja, zakaj nihče ni dvomil, da bo sprejel krasno ponudbo cesarjevo. Slabota pa je stal nepremično in zamišljeno gledal predse. Misli so mu splavale daleč, daleč tja k okamenelim bratom in zakletim kraljičnam; domislil se je pa tudi očeta in matere v ubožni bajti, ki se morata tam daleč, daleč truditi od zore do mraka za skorjico kruha. In uvidel je, da ne sme sprejeti ponudbe cesarjeve, temveč da mora izvršiti svojo nalogo do konca, da mora nazaj iz devete dežele, da reši brate in okamenele kraljične in da pomaga staršem na stare dni. Če bi tu ostal, bi bil sicer bogat in mogočen cesar, a Bog ve, če bi mogel iz devete dežele nazaj, ko pa je tako daleč, daleč in še celo, če mu njegov konj zboli ali pogine. Z navadnim konjem in četudi je najboljši za ježo, bi potreboval k bratom sedem let. Torej ne sme ostati tukaj, ne sme sprejeti časti veličanstva in neizmerne bogastva, temveč storiti mora, kar mu velewa ljubezen do bratov in staršev.

In oglasil se je drug glas — izkušnjavec — ki mu je šepetal, kaj ga brigajo brati in starši, vsak je sam svoje sreče kovač, naj sprejme ponudbo cesarjevo, se oženi z eno hčerjo — katero hoče — in postane mogočen vladar.

Stresel je z glavo ter se odločil. Stopil je za korak pred cesarja, se priklonil in dejal, da hvaležno odklanja vsak dar, ker ne more tukaj ostati, ker ga dolžnost kliče nazaj v domovino. Strme so poslušali vsi ter se čudili, čemu odklanja najvišjo čast in največje bogastvo, ki ju more človek doseči. Prigovarjali so mu cesar, cesarične in vsi navzoči, a on je ostal trden ter se pričel poslavljàti, da bi odšel.

Cesar je mignil prvemu ministru in mu nekaj pošepetal v uho. Minister je stopil k Slaboti in rekel: „To bi bila vendar velika sramota za vse naše cesarstvo, če cesarjevo ponudbo tako kratkomalo odbiješ. Pojdi v svojo

domovino, če že moraš, a prosimo te, vrni se, pridi gotovo nazaj; mi te počakamo.“

In določili so, da se nobena cesarična do leta dni ne sme omožiti, temveč da eno leto čakajo na Slaboto. Če se ta vrne, preden mine leto dni, si izbere eno za ženo in postaneta cesar in cesarica, a če se do leta dni Slabota ne vrne, se smejo cesarične svobodno omožiti, in cesar sme cesarstvo odstopiti, komur hoče.

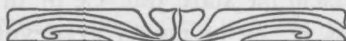
Slabota je bil s to določitvijo zadovoljen; poslovil se je ter hotel oditi, kar stopi k njemu najmlajša cesarična, vzame svilnat robec, v katerem je bila uvezana cesarska krona, ga prereže na dvoje in da eno polovico Slaboti, rekoč: „Dragi naš rešitelj! Hraniva vsak pol robca, če se vrneš, se bova spoznala po teh polovicah robca. Vrni pa se gotovo; čakala te bom ne samo eno leto, temveč tri leta, da, čakala te bom sedem let in se ne bom omožila, dokler ne prideš ti.“

Obdarili so Slaboto še z drugimi darovi. Odšel je.

Šel je k morju k mrtvememu zmaju. Porezal je iz vseh glav jezike in jih shranil. Potem pa je z mečem razklal srednjo glavo, in res — v sredi v možganih je bila koščena bela škatlica in v nji mazilo, ki ga je rabil za oživljenje okamenelih bratov in kraljičen. Vesel jo je vtaknil v žep, bil je je bolj vesel kakor prej cesarjeve ponudbe, ko mu je ponujal cesarsko krono, vse cesarstvo in neizmerno bogastvo.

Napravil se je na pot. Poplašal je še bogato krčmarja in odjezdil je iz devete dežele nazaj. Mislil je na brate in kraljične, mislil na najmlajšo kraljično, ki joče noč in dan in ga željno pričakuje. Jezdil je noč in dan, da bi bil prej tam.

(Konec.)

Ivko in Saša.

Spisala Dušana.

se polno veselja je bilo zunaj. — Gospe so šetale s pisanimi solnčniki in širokokrajnimi klobuki; otroci so tekali za kolesi, ki so jih poganjali s palicami. — Vsakovrstne bahate rože so se šopirile na slamnikih, in rdeče pentlje so mahale v zraku.

Šli so ljudje na izprehod. — Kdo pa bi ne bil zunaj spomladi, ko je vse tako veselo!

Ždeli smo pozimi notri v sobi — a sedaj, ko sije solnce topleje, pa le ven, ven med solnčne žarke!

In otroci so kaj radi hiteli za solnčnimi žarki. Tako jih je nekaj vleklo iz mestnih ulic, da so kar naprosili starše, da naj gredo na izprehod.

In šli so otroci za onimi gospemi s pisanimi solnčniki, za onimi slamniki z bahatimi rožami. — Poganjali so kolesa in drhteli veselja. — Tupa-